

Kód a název oboru vzdělávání: 82-44-M, P/01 Hudba
Forma vzdělávání: denní
Pražská konzervatoř, Praha 1, Na Rejdišti 1
Učební osnova
Název vyučovacího předmětu: Hlavní obor – Hra na klavír

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Učební osnovy hlavního oboru Hra na klavír

/neoficiální, zjednodušená praktická verze/

Osnovy stanovují obecné repertoárové požadavky a minimum studijního materiálu, který musí každý žák nastudovat za příslušný ročník a připravit k pololetní nebo závěrečné zkoušce. Repertoár za celou dobu studia musí obsahovat díla všech stylových období klavírní literatury se zvláštním zřetelem k české tvorbě. Žádná ze skladeb přednesených u jedné zkoušky se nesmí opakovat (ani při zkouškách v jiných ročnících), s výjimkou repertoáru absolventského koncertu. Při přípravě žáka na soutěže, kde je požadován materiál výrazně odlišný od těchto standardů, je možno soutěžní program akceptovat i pro příslušnou zkoušku. U zkoušek je žák povinen hrát všechny skladby zpaměti. Zkušební repertoár pro celý příslušný ročník je možné rozdělit mezi pololetní a ročníkovou zkoušku. Výjimku tvoří pololetní a ročníkové zkoušky v 1. ročníku, kde repertoár je stanoven pevně, a provedení barokní suity (minimálně tři jejích částí) ve 2. ročníku, které musí být v celku. Zkušební komise může rozhodnout o krácení repertoáru v průběhu zkoušky, případně o výběru skladeb z připraveného materiálu.

1. ročník

V prvním ročníku student navazuje na dosažený předchozí stupeň ovládnutí nástroje a prohlubuje ho s profesionálním přístupem ve všech parametrech. Získává představu o kvalitním klavírním tónu a správném poměru mezi jednotlivými hlasy, koriguje případné nesprávné technické návyky, především odstraňuje zbytečné svalové napětí hracího aparátu. Naučí se cvičit rovněž pomalu a uvědoměle za aktivního využití svých dosavadních hudebně teoretických znalostí. Procvičí znovu postupně všechny stupnice a akordy v předepsaném rozsahu. Konkrétní technické modely procvičuje především na kratších etudách technického typu, s principy polyfonní hry se seznamuje zvláště v jednodušších a kratších skladbách Bachových, s interpretací období klasicismu pak v lehčích sonátách Haydnových nebo Mozartových nebo v raných opusech Beethovenových. V drobnějších skladbách se seznámí s dalšími stylovými obdobími.

Učivo:

Výběr několika skladeb různých stylů od raného romantismu po současnost.

Všechny stejnojmenné durové a mollové stupnice v oktávách kombinovaně spolu s velkým rozkladem kvintakordů s obraty kombinovaně, *případně* i dominantní a zmenšené septakordy s obraty.

Výběr etud odpovídající technické úrovni posluchače /např. Cramer - Bülow, Czerny op. 740, Liszt op. 1, Chopin ad./.

J. S. Bach: Dvouhlasé invence a Tříhlasé sinfonie /výběr/ nebo jiné polyfonní skladby podobné technické úrovně.

Klasická sonáta /Haydn, Mozart, Beethoven – zvl. rané období/.

Pololetní zkouška /zde je dán poměrně přesný rozsah požadované látky, je to zkouška potvrzující oprávněnost přijetí žáka na školu/:

- Dvě stejnojmenné stupnice durové a mollové *od bílých kláves* kombinovaně spolu s velkým rozkladem kvintakordů s obraty kombinovaně
- Jedna etuda
- J. S. Bach: jedna dvouhlasá invence nebo tříhlasá sinfonie nebo jiná *polyfonní* skladba podobné technické úrovni
- Jedna věta z klasické sonáty
- Jedna stylově odlišná skladba

Ročníková zkouška /i zde je nutno požadovaný repertoár dodržet/:

- Dvě stejnojmenné stupnice durové a mollové *od černých kláves* kombinovaně spolu s velkým rozkladem akordů s obraty kombinovaně
- Dvě etudy různého technického charakteru
- J. S. Bach: jedna dvouhlasá invence a jedna trojhlasá sinfonie nebo jiné dvě *polyfonní* skladby podobné technické úrovni (např. preludium a fuga, 2 části z barokní suity apod.)
- Dvě věty z klasické sonáty (z toho jedna rychlá)
- Jedna skladba romantická
- Jedna skladba 20. století

2. ročník

Ve druhém ročníku student prohlubuje všechny znalosti ovládnutí svého nástroje na základě dosažených zkušeností. Procvičí znovu postupně všechny stupnice a akordy v nově předepsaném rozsahu. Začíná studovat obtížnější i rozsáhlejší etudy včetně lehčích koncertních etud. V oblasti polyfonní hry se seznámí s barokní suitou a se specifiky její interpretace, nastuduje klasickou sonátu nebo koncert. Ve skladbách koncertního charakteru se seznámí s dalšími styly obdobími.

Učivo:

Stejnojmenné durové a mollové stupnice v oktávách, terciích a sextách kombinovaně spolu s velkým rozkladem kvintakordů s obraty kombinovaně. Velký rozklad dominantního a zmenšeného septakordu s obraty kombinovaně. Chromatická stupnice.

Výběr etud odpovídající technické úrovni žáka /např. Cramer - Bülow, Czerny op. 740, Chopin ad./.

J. S. Bach: výběr z Tříhlasých invencí, Francouzských či Anglických suit nebo Partit, popřípadě suity dalších barokních autorů.

Klasická sonáta či koncert.

Výběr několika skladeb různých stylů od raného romantismu po současnost.

Pololetní a ročníková zkouška /repertoár možno rozdělit/:

Jedna stejnojmenná durová a mollová stupnice v oktávách, terciích a sextách kombinovaně spolu s velkým rozkladem kvintakordů s obraty kombinovaně. Velký rozklad dominantního a zmenšeného septakordu s obraty kombinovaně

- Tři etudy různého technického charakteru
- J. S. Bach: minimálně tři části z barokní suity nebo z jiné adekvátní skladby (i jiných autorů) tohoto období (**nelze dělit!**)
- Klasická sonáta nebo koncert
- Jedna skladba romantická
- Jedna skladba 20. století

3. ročník

Ve třetím ročníku student dále prohlubuje všechny znalosti ovládnání svého nástroje. Podle svých potřeb a uvážení pokračuje v hraní stupnic. Studuje etudy s koncertnějším charakterem a vyšší obtížností. V oblasti hudby baroka se seznámí ve výběru několika skladeb např. s typem sonáty D. Scarlattioho, nastuduje další klasické sonáty nebo koncert. Skladby koncertního charakteru z dalších stylových období mají již závažnější a náročnější charakter.

Učivo:

Dle potřeb stupnice a akordy ve virtuóznějším tempu, *případně* dvojitě tercie.

Výběr etud odpovídající technické úrovni žáka, větší podíl koncertních etud (F. Chopin, F. Liszt, B. Smetana, C. Debussy, A. Skrjabin, S. Rachmaninov, S. Prokofjev, B. Bartók, B. Martinů, K. Slavický).

D. Scarlatti: výběr ze sonát

Výběr ze skladeb barokních autorů (např. J. S. Bach, G. F. Händel, F. Couperin ad.).

Klasická sonáta nebo koncert.

Výběr několika skladeb různých stylů od raného romantismu až po současnost.

Pololetní a ročníková zkouška /repertoár možno rozdělit/

- Tři etudy
- D. Scarlatti: jedna sonáta
- Klasická sonáta nebo koncert
- Jedna skladba romantická
- Jedna skladba 20. století

4. ročník

Práce studenta ve čtvrtém ročníku vrcholí cca patnáctiminutovou maturitní zkouškou. Vzhledem k závažnosti této zkoušky je nutno dobře zvážit výběr repertoáru celého ročníku i ročníkové zkoušky, která se koná cca 2 až 3 týdny před maturitou a z jejíhož repertoáru je program pro maturitní zkoušku zpravidla vybírán. Ročníková zkouška zde slouží i jako ověření zvládnutí maturitního repertoáru. Těžiště maturitní zkoušky většinou spočívá na závažnější skladbě období klasicismu až 21. století, která by měla být zvládnuta s náležitým předstihem a ověřena v koncertní praxi.

Učivo:

Výběr z „technických“ a koncertních etud odpovídajících technické úrovni žáka, např.: F. Chopin, F. Liszt /s výjimkou op. 1/, B. Smetana, C. Debussy, A. Skrjabin, S. Rachmaninov, S. Prokofjev, B. Bartók, B. Martinů, K. Slavický ad.

J. S. Bach: Výběr z díla, např. Dobře temperovaný klavír.

Klasická sonáta nebo koncert či jiná rozsáhlejší a adekvátní forma z tohoto období (například variace).

Výběr přiměřeně náročných skladeb různých stylů od raného romantismu po současnost.

Pololetní a ročníková zkouška /repertoár možno rozdělit/

Výběr z výše uvedených repertoárových okruhů pro 4. ročník, z toho nejméně:

- Tři etudy /nejméně 2 koncertní/
- J. S. Bach: Preludium a fuga z Temperovaného klavíru
- Celá klasická sonáta nebo koncert či jiná rozsáhlejší a adekvátní forma z tohoto období, případně její část
- Jedna závažná skladba romantická nebo 20. století /*možno* i obojí/

Maturitní zkouška

- Výběr z programu ročníkové zkoušky v délce cca 12 - 15 minut

5. ročník

Pátý ročník přináší již větší podíl samostatné práce žáka včetně povinnosti nastudovat v čase jednoho měsíce před ročníkovou zkouškou zcela samostatně bez pomoci pedagoga drobnější koncertní skladbu. Těžiště práce tohoto ročníku spočívá v nastudování závažné polyfonní skladby a v povinnosti nastudovat skladbu autora druhé poloviny 20. století, případně skladby soudobé. Vedle toho pokračuje studium skladeb ostatních stylových období s přihlédnutím k větší cyklické formě.

Učivo:

Koncertní etudy – výběr z podobné literatury jako ve 4. ročníku odpovídající úrovni a zaměření studenta.

Výběr z oblasti hudby polyfonní od baroka po současnost:

J. S. Bach: Výběr z díla (Dobře temperovaný klavír a další závažná díla), A. Rejcha: Fugy pro klavír, P. Hindemith: Ludus Tonalis, D. Šostakovič: 24 preludií a fug op. 87 apod.

Cyklická forma celá (barokní, klasická, romantická, impresionistická) nebo nejméně čtyři závažnější části z velkého klavírního cyklu nebo velká jednovětá skladba koncertního repertoáru.

Soudobá, technicky a výrazově náročná skladba přinášející nové interpretační úkoly, napsaná po roce 1950.

Drobnější koncertní skladba, kterou žák obdrží cca 1 měsíc před závěrečnou zkouškou s povinností samostatného nastudování bez pomoci pedagoga.

Pololetní a ročníková zkouška /repertoár možno rozdělit/

- Dvě koncertní etudy
- Jedna náročná polyfonní skladba
- Jedna cyklická forma celá /barokní, klasická, romantická, impresionistická/ nebo nejméně čtyři části z velkého klavírního cyklu nebo velká jednovětá skladba koncertního repertoáru
- Soudobá, technicky a výrazově náročná skladba přinášející nové interpretační úkoly, napsaná po roce 1950

Poznámka: tuto skladbu je možno hrát z not

Z toho alespoň jedna skladba česká

- Všichni žáci nastudují samostatně bez pomoci pedagoga jednu kratší, technicky méně náročnou stejnou skladbu, kterou dostanou cca 1 měsíc před konáním ročníkové zkoušky

6. ročník

Studium v 6. ročníku je zaměřeno především na přípravu absolventského výkonu. Jeho dramaturgie je sestavena tak, aby v plné šíři odrážela schopnosti a uměleckou osobnost budoucího absolventa.

Učivo:

Příprava absolventského koncertu /recitálu/ v rozsahu 30 – 50 minut. **Dramaturgie koncertu je zcela volná**, může obsahovat i díla koncertantního charakteru, případně díla komorní ve spolupráci s dalšími interprety.

Ve výjimečných případech – pokud např. student vykazuje po celou dobu studia mimořádné studijní výsledky nebo se úspěšně účastní interpretačních soutěží – může jeho absolventský výkon proběhnout formou samostatného celovečerního recitálu.

Student má rovněž právo požádat o neveřejnou formu svého absolventského výkonu – pouze před příslušnou zkušební komisí.

Každý student /pokud splňuje dané podmínky/ má rovněž právo zúčastnit se po eventuální předchozí výběrové přehrávce na příslušném oborovém oddělení celoškolského konkurzu o absolventský koncert s orchestrem.

Pololetní zkouška

Žák přednese na pololetní zkoušce část svého absolventského programu (nejméně 15 minut). Zkušební komise ohodnotí výkon známkou a rozhodne o veřejné či interní formě absolutoria, případně o jeho rozsahu.

Absolventský výkon

- **půlrecitál je standardní formou veřejného absolventského koncertu.** Žák nastuduje repertoár v rozsahu 30-50 minut. Doporučuje se zařazení skladby českého autora, je vítáno i zařazení komorního díla
- v případech, kdy žák prokazuje vynikající výsledky po celou dobu studia, dostává výjimečně možnost absolvovat veřejně **celým recitálem** (cca 2 x 30-45 minut)
- na vlastní žádost absolventa nebo v případě horšího hodnocení u pololetní zkoušky než známkou *chvalitebně* se absolventský výkon koná **neveřejnou formu** pouze před zkušební komisí
- pokud žák úspěšně vykoná celoškolský konkurz, získává navíc právo **absolventského koncertu s orchestrem**